

КЛОПОТИ УРЯДУ З ФОНДАМИ НА ДОПОМОГУ

ВАШІНГТОН. — На правильній тижневій конференції президента Рузвельта з представниками преси президент обговорював допомогу безробітним та відкрив, що уряд стоїть перед вичерпанням фондів, призначених на „адміністрацію поступу праці“ („доблю-пі-ей“). Супроти цього уряд думає тепер змінити значно вживання тих фондів, що ще лишилися урядові з першої суми 4 мільярдів доларів, визначеної конгресом до розпорядимості президента.

Президент дав до розуміння, що він далі стоїть за те, що урядова допомога повинна йти дорогою даваних робіт тим, що здібні до роботи, а не можуть її знайти в приватних підприємствах.

Президент зазначив, що ухвалення бонусового закону ввело хаос у бюджетові обрахунки уряду.

КАМПАНІЯ СЕНАТОРА БОРИ.

ВАШІНГТОН. — Як тільки президент подав до відома, що його прихильники в конгресі будуть добиватися ухвалення нового фермерського закону, що містить у собі видаток у сумі 500 мільйонів доларів на рік, сенатор Бора заявив, що він буде поборювати цей проект з конституційних оглядів, себто на тій основі, що він протиставляє конституції.

Сенатор Бора заявив, що О'Рейн поставив своє ім'я на прав Борах у стилі, як кандидат на уряд президента Злучених Держав.

Сенатор Бора був на обіді в президента Рузвельта та по обіді фотографувався в дверях до Білого Дому. Як газетіра пообідав пити його, чи він дискутував з президентом про виборчу кампанію, сенатор відповів: „Ми не оминали ніякої справи“.

СТРАЙК ДАМСЬКИХ КРАВЦІВ ШЕ ВІДЛОЖЕНО.

НЬО ЙОРК. — Юнія дамських кравців постановила починати страйк у цій околиці. Постанову прийнято на зборах юнійних робітників, що відбулися в п'ятницю попоудні в салі Медісон Сквер Гарден, на котрих з'явилися 20,000 членів.

Потім юнія на домагання міського посаdnика постановила пождати до середи на вислід переговорів між юнією та підприємцями.

Страйк може обняти коло 105,000 робітників.

ВІДКРИЛИ ФАЛЬШИВНИКІВ „МОНЕТИ“.

НЬО ЙОРК. — Міська поліція попала на фабрику металевих кружків, котрих фальшивники вживали до викликування собі телефонних пошлених.

Поліція каже, що телефонова компанія втратила через це в одній році 315,000 доларів.

ВЕЛИКІ СНІГОВІ БУРІ.

ВАШІНГТОН. — Велику частину Злучених Держав, положеної на схід від Скалих гір, навистила в п'ятницю сильна сніговіця. Здається, найбільше снігу впало у Вашингтоні, бо аж 14 і півцяля. Майже весь рух у місті здержаний.

Сніговіця йшла на місто Нью Йорк, але перед ним звернула на схід та пішла на океан, отже Нью Йорк нового снігу майже не мав.

У західних степах знов панує страшна студія. У Танні записано 54 ступні Фаренгайта (майже 48 ступнів Цельсія).

УРЯДНИКИ МАЙНЕРСЬКОЇ ЮНІ НЕ ХОЧУТЬ ПІДВИШКИ.

ВАШІНГТОН. — Урядники майнерської юнії відмовилися прийняти підвишку заплати, яку їм признала конвенція.

Джан Луис, голова юнії, котрому конвенція піднесла річну заплату з \$12,000 на \$25,000, заявив в імені урядників, що вони підвишки не приймають. „Одначе з другого боку“, говорив Луис, „я хочу поінформувати вас, що ніхто на цій конвенції не має так мало маетку, як члени виконного уряду. Вони цього не кажуть, щоб їх зле не розуміли, а я знаю, що поза однінм, яке вони мають на собі, вони такі самі бідні, як делегати на цій конвенції“.

НЕБЕЗПЕЧНА ПРИГОДА ЛІТАКА.

НЬО ЙОРК. — Великий військовий бомбовий літак „Мартін Бі-Тен“, що вилетів з 8 іншими літаками з летючого поля в Конкорді, Нью Гемшер, у дорогу до Вірджинії, згубив по 5 годинах літання одно колесо. Летунці знали, як небезпечно осідати літаком з одним колесом. Крім того вони мали в літаку так мало газоліни, що не могли мріяти про поворот до своєї стації вилету. Тому вони порозумілися радіом з командантом летовища Мичела на Лонг Айленді та звернули свій літак на те летовище, хоча знали, що й на це їм може не стати газоліни і чи не прийдеться висідати денебудь по дорозі, як вичерпається топливо. На своє щастя, вони не стрінули надзвичайних перешкод і долетіли до летовища Мичела. Тут вони осіли з одним колесом, даючи причому доказ небувалої вправи.

Військові летуни, що приглядалися осіданню, кажуть, що воно доказує, що великі військові бомбери можна опускати на землю „на черево“.

АМЕРИКАНЦІ ПЕРЕМОЖЦЯМИ.

Гітлер офіційно відкрив зимові Четверті Олімпійські Ігрища в Гарміш-Патенкірхен в прийві яких 50,000 людей, себто такої кількості, яку можливо було в тій малій місцевості примістити. В першім дні американці досягнули перемоги над німцями в гокейних змаганнях. Поляки програли з канадійцями. Настрій на ігрищах, як каже американський представник, надзвичайно гарний і сердечний. Найбільше враження зробив на Гітлера похід австрійських спортсменів, себто тих, що походять із землі, де він сам родився і виріс.

ОБВАЛУВАННЯ РІКИ СТРИЯ.

На теренах громад Волиця Гніздицьська і Гніздиць перевернено обвалування ріки Стрия, яка що року заливала великі простори орних ґрунтів і нищила землероду. Вал 2 км. завдовжки охороняє 500 гектарів і переходить на власність громади Волиця Гніздицьська в дорозі викупна від поодиноких власників парцель. Будову валу перевів станицяківський воевєдський уряд коштом 10,000 зл., одержаних з міністерства рільництва.

СІНОМ ЗАДУШИЛА ДИТИНУ.

22-літня Олена Миштук з Рівного Воли, ярославського повіту, вродивши неслухобу дитину, сховала її в стодолі. Один з домашніх увійшов до стодолі і знайшов дитину, задушену сіном.

НЕДОЛЯ СТУДЕНТА.

В Рівному вистрілом з фльоберту в груди тяжко ранив себе син бувшого натора, студент Ол. Михайленко. Наложив на себе руку з ружу, що не може продовжувати студій у Чехословаччині. Раненого приміщено в повітовому шпиталю.

МАТИ ЗЛОБНО ОБВИНУВАЧУЄ СІНА.

В одному селі в Здолбунівщині знайдено 8 комуністичних летючих, підкинутих невідомою особою. Підчас слідства зголосилася на постерунок поліції Марія Перела і зробила донос на сина, мовляв — він кольтпортує комуністичні летючки.

На розправі перед окружним судом у Рівному виявилось, що між Михайлом Перелом і його матір'ю від літ іде спір за землю і що її донос є безпідставний. Суд уневинив Михайла Перелу.

ДІМ БЕЗ ВІКОН І ДВЕРЕЙ.

В околиці Лондону, у славній містечку Вімблдон, де спортсмени що року здобували нові осяги, відбувався один архітект дім нового типу — без вікон і дверей. Вхід до дому знаходиться у підземеллі у коридорі, довгим 250 метрів. Кожний, хто туди входить, мусить піддатися усякій „чистці“, щоб не вніс до дому ні пороху.

Вентеляція в домі — штучна, модерна і краща як у наших домах. Замість природного світла є там штучне, дуже подібне до сонця. А тому, що сонце у Лондоні та околиці показується рідко — ясніше там, ніж у домах з вікнами.

ПРИЗНАЧИЛИ ВЕЛИКИЙ ПРОСТІР КРАЮ ДЛЯ ЛОВЕЦЬКОГО СПОРТУ.

Манітобський уряд вилучив 104,000 акрів землі, положеної між озерами Вінніпер, Манітоба і Вінніпегосіс, і призначив цю землю на вічний як територію для ловецького спорту.

Згадана територія має 45 квадратних миль у багнх Нетлі, п'ятдесят квадратних миль вздовж східного і південного берега озера Манітоба і 58 квадратних миль на схід від озера Вінніпегосіс. Всі ті землі уряд вилучив в окрему одиницю і там ніхто не може набути землі на приватну власність.

ВКРАВ КОНЯ З ВОЗОМ.

Ярославська поліція арештувала Яна Галянтного з Перемішля, що вкрав одному господареві в Ярославі коня з возом. Галянті використав момент, коли господар на хвилину відвернувся від воза.

ЖЕРТВА КРИЗИ.

Коломийський скарбовий уряд замкнув за невиконання промислового свідоцтва на 1935 рік три ремісничі робітні: шевську, кравецьку і столярську. З цього самого приводу замкнуто в Коломії теж кіоски трьох торговців.

ЗЛОДИИ ПРИСИПЛЯЄ СВОЮ ЖЕРТВУ.

У Вильні якийсь невідомий осібник увійшов до споживчого склепу при вул. Антокольської і закурив папіроса. Дим з папіроса спричинив, що власниці склепу стратила свідомість. Цю хвилину використав злодій і обікрав касу, забираючи кілька злотих. Вкрав теж гроші, які купчиха мала під стаником.

НА ВСЕ ЗНАЙДЕТЬСЯ СПОСІБ.

В Каліші (Польща) від довшого часу діяла шайка фальшивників, що відмолоджували, не гірше від д-ра Воронова, людей. Шайка обмежувалася лише до „відмолоджування“ молодих жидів, що на підставі фальшованих паперів масово виїжджали як „малолітні“ в Палестину.

Діло в тому, що на виїзд у Палестину всі чоловіки, що не мають скінчених 18 літ, можуть туди дістатися без відповідного сертифікату, який дуже важко добути. Кандидатів на „малолітні“ серед жидів була маса. Відомо, що не люблять вони військової служби. Поліція перервала оті „відмолоджуючі операції“, арештуючи шайку фальшивників паперів. Слід додати, що та шайка встигла заробити великі гроші.

Трохи відмінний спосіб приміняли же надовго перед „методою Воронова“ в добровільному басейні. Тоді головним об'єктом відмолодження були не люди, а корови. Відомо, що вік корови означають по обручках на рогах. Чим менше таких обручок, тим молодша корова і тим менше можна її продати. Спеціалісти, що з'явилися відмолоджувати старі корови, спеціальним приладом усували деяку кількість обручок і в цей спосіб доволно зменшували вік корови. І були би Бог знав, чи продовжували своє ремесло, якби їх поліція не сполосила.

НАМОВИЛА ДО ВБИВСТВА СВОГО ЧОЛОВІКА.

На приказ прокуратури поліція арештувала дідичку зі Снятина в лемжинському повіті, Яніну Модзельовську. Півтора року тому парубок Сітовський убив її чоловіка. Тепер показується, що Модзельовська причетна до цього вбивства, що Сітовський свій злочин виконав з доручення дідички.

МУРИН НА СУДІ МУРИНА.

Між членами лави присяжних суддів у Вайн, Аркензо, що судила Мурина Андрю Гефлія за вбивство своєї жінки, був мурин — Джов Едвардс. Судді признали обвинуваченого винуватим у вбивстві першого ступня. Присуд видано одностайно.

ЗАДАВИВСЯ ГОРІХОМ.

3-літній хлопчина Томас Норрисон виздоровів швидко з дифтерії так, що міг засісти до обіду разом із сестрою та з братом. Побачивши в матері горіх, він вхопив його й пробував проковтнути. Та горіх спинився в горлі. Батько схопив хлопчинку, занів в автомобіль і рушив до лікарів. В дорозі забракло йому газоліни, отже він випхав автомобіль на гору, а звідтам зіхав під дім лікарів. Та хлопчина був уже мертвий. Сталося це в Кенсінгтон, Мерленд.

ВІДПЕКУЮТЬСЯ ВІД УЧАСТІ В КРАДІЖІ.

Переслухувани перед королівською комісією торонтонської поліції, яким закинули, що вони ограблювали або приймали крадені з ріжних склепів річч, заперечують, будуть вони це робили. Доходження у повійшій справі потревають іще деякий час.

ОХОРОНА МУЖЧИН У ПЕРЕСТУПНИМ 1936. РОЦІ.

З огляду на це, що у переступнім році 1936 дівчата, не чекаючи на освітінні зі сторони мужчин, будуть мати право освідчитися мужчинам, шеф поліції міста Дорлентон, Онтаріо, видав успокоюючу заяву, у якій каже, що мужчини не будуть потребувати надто боятися наступів дівчат у тім містечку, а то тому, що він, шеф поліції, буде глядіти за тим, щоб дівчата не надто напастували хлопцям. Як котрась дівчина занадто буде бігати за хлопцем, то шеф загрози, що її поставити перед суд за конспірацію, чи за заволодіння публічного спокою, чи за яку-там іншу заковуку, предвиджену у карнім кодексі. Місцеві поліції дівчатам гострий наказ допильнувати, щоб його зарядження було виконане.

РОЗІГНАЛИ КОМУНІСТІВ.

Комунисті в Сіетл, Вашингтон, заложили „колегію“ комунізму, при допомозі якої хотіли вломовувати безглузді ідеї до безкритичних голов молоді американської генерації. Згаданій „колегії“, після того, як Веслі Рандал обіцявав при допомозі комунізму завести рай на землі, до викладової сали ввійшли ветерани і розігнали студентів комуністичної „колегії“ на всі вітри. Сходами котилися комуністичні студенти, а їх капелюхи і загортки видітали крізь вікна „колегії“.

СКЛАДАЮТЬ СПЕЦІАЛЬНУ ПОДАКУ ОБОРОНЦЯМ У ВАРШАВСЬКІМ ПРОЦЕСІ

ЛЬВІВ. — Відбулися загальні збори Союзу Українських Адвокатів, на яких вибрано новий уряд. Головою остався надалі д-р Кость Левицький. У звітах і дискусії підкреслювано всякого роду обмеження адвокатури, головно обмеження прав української адвокатури. Ухвалено домагатися від польської влади знесення в'язниці Червоного Хреста з огляду на примарні відносини, які у тій в'язниці панують. Вкінці збори зложили спеціальну подяку і признання за працю і жертвенність в обороні української молоді, що була суджена в варшавському процесі, таким адвокатам: Ганкевичеві, Шлапакові, Павенцькому і Горбовому.

НАСТЯ СТИГМАТИЧКА ВІДЧУВАЄ БОЛІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ.

ЛЬВІВ. — Про Настю Волошину, сільську дівчину з Млинів, розповідає о. д-р Костельник, що вона, як і інші відомі стигматички, має можливість перебірати чужі терпіння, починаючи від терпіння Христа. Він каже, що вона слабо освічена, але є свідомою українкою, а в своїх екстазах відчуває біль і недолю українського народу і гарячо молиться за нього. Підчас останнього варшавського процесу навішували її важкі терпіння.

УКРАЇНСЬКІ СЕНАТОРИ І ПОЛЬСЬКА АРМІЯ.

ВАРШАВА (Польща). — Польська Агенція Телеграфічна подає, що при дебаті над будучим, якийсь армії українців, сенатор Луцький, заявив, що українські сенатори будуть голосувати за бюджет армії, вважаючи польську армію „спільним добром поляків і українців“. А притім сенатор Луцький зазначив, що хоче, щоб про те становив зразок цілий польський політичний світ, бо „ця справа є для нас справою першої ваги“.

Сенатор Бобровський, навізуючи до цієї промови Луцького, зазначив, що ми є свідками „по смертного триумфу маршала Пілсудського“.

ПОЛЬСЬКА АРМІЯ ДЛЯ — ДЕНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ УКРАЇНЦІВ.

ЛЬВІВ. — Католицька „Нова Зоря“ обговорює пляни польського націоналіста Герніха, який до раджує вживати польської армії для винародовлення українців. Обговорюючи ті польські пляни, „Нова Зоря“ додає, що це діється тоді, коли Целевичі й Луцькі заявляють, що в українських інтересах — Польща заляється армією.

ПОЛЬЩА НЕ ВИПЛАЧУЄ ПРИСЛУГУЮЧИХ УКРАЇНЦЯМ РЕНТ.

ЛЬВІВ. — „Діло“ подає, що всупереч тим постановам, які передбачились в сьомому договорі між державами, що повстали на розвалинах Австрії, українські емерити давньої австрійської служби не дістають у Польщі тих рент, які їм законно належаться.

ВОДИ ЗАЛЯЛИ ПОЛІССЯ.

ЛЬВІВ. — Доносять із Полісся, що там піднеслася в ріках води і наслідком цього повстала велика катастрофа. Яких 500 селян із возами замкнули води недалеко Пінська, бо міст зірваний і нема як рушитися з місця, бо довкруги води. Є вже багато випадків, що люди потопились.

НАГОРОДЖЕНА УКРАЇНСЬКА ПИСЬМЕННИЦЯ.

ЛЬВІВ. — Другу літературну нагороду за 1936 рік призначено письменниці Ірині Вільде за твори „Химерне серце“ і „Метелики на шпильках“. Першої нагороди Товариство українських письменників і журналістів не признало тим разом нікому, а дано тільки другу нагороду. Ірина Вільде псевдонімом. Правдиве ім'я: Дарія Макогон, замужня Полотнюк. Для свого псевдоніму прибрала дівоче ім'я й назвище своєї рідної мами. Мама її, з походження німка, виховала Дарку в українському дусі. Ранню молодість перебувала Дарія Макогон на Буковині, поблизу Черновців і в Чернівцях. Там ходила до школи. В році 1926—1927 студувала у Львові на філософічному факультеті університету. З браку матеріальних засобів покинула університет і опинилася в Станіславові. Жила при родичах. Батько був рідно-шкільним учителем. Гурток молодих студентів видавав для власної розваги гумористичний часопис, друкований на машині до писання. Там пробувала Ірина Вільде свої письменницькі сили. Писала гумористичні статії, які дуже подобалися. Запрошена редакторкою Кисілевською до Коломиї, стала постійною співробітницею „Жіночої Долі“, де працює по нинішній день. Самостійно редагує „Світ Молоді“, часопис для дівчат.

АБИ ЛШОВ БИЗНЕС.

ЛОНДОН. — При дохідських твердженнях явню і без обиняків, що англійські фірми достарчували і далі достарчують летунські машини для Советів, як теж ріжні летунські причандали для Німеччини, та помагають тим чином обидвом згаданім державам розбудовувати летунські фльоти.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

В Канаді належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order

Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

КЛИЧУТЬ НА ЗІЗД НЕЧЕСТИВИХ

Большевицькі організації підходять тепер до української імміграції в Америці, щоб затягнути її до спільного фронту нібито проти фашизму й за різні суспільні реформи в Америці. Пропонують навіть скликати для цієї справи на березень загально-іммігрантський український зїзд. Вже навіть проголосили його назву, назвавши його Українським Народним Конгресом. Щоб заманити свідомих національно іммігрантів, кажуть, що українська імміграція мусить повести спільну роботу для підтримки українських селян і робітників під Польщею та поведення послідовної кампанії проти польського режиму. Кажуть, що цей зїзд має бути народний, а не большевицький, ані протибольшевицький.

Ця ясна пропозиція вимагає ясної відповіді. Щоб баламута довше в народі не ширилася, треба большевикам сказати виразно, де віз і перевіз.

Наперед треба ствердити деякі факти. Поперше, треба підкреслити факт, що отсе звертаються до національних організацій із закликом до спільного фронту ті, що ніколи цього фронту не признавали. Отсе говорять про потребу об'єднання всієї української імміграції ті, що всякі заходи коло такого об'єднання все розбивали. Отсе говорять про потребу народнього зїзду ті, що висміювали всякі думки про народні зїзди. Говорять про потребу злуки большевиків і не большевиків ті, що все й усюди голосили, що об'єднання українських іммігрантів може бути тільки на основі большевицьких поглядів. Говорять про потребу спільного фронту проти польського режиму ті, що все нас називали прихильниками польської буржуазії й шляхти. Кличуть нас до боротьби проти небезпеки фашизму в Америці ті, що нас постійно лаяли фашистами.

Уже ці факти можуть послужити відповіддю на заклики до спільного фронту. У чесній суспільності такими людьми, що роблять голосливі заклики, кидають визиванки, промовляють до упережджень, погорджують. З такими людьми ніхто в компанію не входить. Наша боротьба проти польського режиму на українських землях і проти визиску робітників і фермерів в Америці може вестись одним фронтом тільки з такими людьми, що в політичній боротьбі признають засади правди, честі й справедливості.

Крім цього свідомі українські іммігранти ведуть боротьбу проти утиску не лише польського, але й московського. Нема для них приятелів серед тих, що утискають український народ, що держать якунебудь частину української території в своїй владі. Нема для нас компромісу з Польщею, що загарбала 7 мільонів, а тим менше з Москвою, що загарбала 37 мільонів. Український зїзд мусить заявлятися проти всякого грабінника України. Зїзд, котрого аранжери згори кажуть, що він не сміє звертатися проти большевиків, це не зїзд народний, а зїзд прихильників московської інвазії. На такий народний зїзд український народ не піде. Най собі зїздяться московські прихвостні без українського народу.

Д-р Кирило Трильовський.

Д-Р ТОМА Г. МАСАРИК
ПРЕЗИДЕНТ-"ВИЗВОЛЬНИК" ЧЕХОСЛОВАЧНИИ

(4)

В цей спосіб довідався Машар і про ту небезпечну телеграму, вислав окремого посланця до Праги, до Бенеша, а цей зателефонував Масарикові на умовлену адресу. А треба знати, що в "Мафі" мав Масарик прибрані назвище "Градески", а Бенеш — "Спольни".

Телеграма вратувала Масарикові життя, а чехам — державну самостійність.

В січні 1915 р. перенісся Масарик до Женеві і там розпочав систематичну свою діяльність. Передовсім мусів він організувати сталі зв'язки з вітчизною, а далі мусів вплинути на всі чеські заграничні колонії, щоб вони зайняли одностайне, вороже становище супроти Австрії. Д-р Бенеш, не дуже спускаючися на свою телеграму, приїхав сам, будучи у наукових цілях, до Швейцарії й обговорив з Масариком докладно справу заграничної й краєвої пропаганди. Масарик бажав собі, щоб іще більше чеських політиків і журналістів також виїхали з краю в цілі заграничної роботи.

В своїм посланні з березня 1915 р. до заграничних чеських

товариств і організацій каже Масарик:

"Самим говоренням про самостійність годі самостійність здобути. Для досягнення наших бажань треба нам позискати союзні уряди, себто антанту, впливових дипломатів і політиків, парламентаристів, преси і т. п. Ми мусимо й самі до того рук доложити, а не сміємо спускатися на це, що союзники (антанта) самі з власної охоти осунуть нам чеську державу. Ми мусимо політичний Європі сказати, що чеська держава є докончена і для союзників корисна. Ми мусимо кожний зокрема трудитися на річ нашої державної самостійності і мусимо бути готові на всяку жертву. Тепер є власне пора жертвувати свою кров і добро, але в дійсності, на правду".

В березні 1915 р. дістав Масарик вістку, що його старший син Герберт помер, а празькі клерикали (чеські!) вислали йому погані, образливі аноніми. Він сам занедужав на болячки по цілмі тілі; дехто толкував собі це тим, що йому підсунуто затроєну сорочку.

На Великдень 1915 р. при-

СУД НАД УКРАЇНСЬКОЮ МОЛОДЮ
У ВАРШАВІ

ПРОМОВИ ОБОРОНЦІВ.

(3 львівського часопису "Українські Вісти").

(53)

Якби Лебедь був визначним членом ОУН, то організація — каже оборонець — подбала б про паспорт для нього. І не мусів би він нелегально переходити чесько-німецький кордон, чи виїжджати через Данциг. І напевно не дала б Лебедю, над яким відбувся — як каже прокуратор — суд Коновальця, такої відповідальної функції, як організування замаху на міністра, бо він, як такий, був зденкопирований. Псевдонім "Марко" зовсім не належав до Лебедя. Зізнала б у свідок Крива, що якби була знала, що листівка, вислана 9. 12. з Праги з підписом "Марк", належить до Лебедя, то, знаючи, що його поліція шукає, не тримала б тієї картки. Зрештою дня 9. 12. затримали Лебедя в Цітаві, тому не міг він писати картки з Праги.

Д-р Ганкевич оспорує документи, на яких головню спирається прокуратор. Це письмо "екзекутиви ОУН, що дотичить плянованого у Варшаві замаху, Мова там про виїзд "Марка" до "Бази". Рівночасно "Марко" нібито, брав участь в акції вишколу. На думку оборонця, це не могло відноситися до Лебедя.

Далі обговорює оборонець бюлетин ОУН у справі вбивства міністра. Дивним дивом диний бюлетин про цей факт знайшли лише в апліканта д-ра Шухевича.

Нічого дивного, що Лебедь, на вістку про замах, розліяв у Кашерову воду зі зворушення. Він знав, що в зв'язку з замахом підуть арешти і його схоплять. Про замах Лебедь нічого не знав.

Гнатківська.

Ще будучи в гімназії, залюблився в Лебедя, що мусів покинути край. На ті туги зродився в неї сумнів щодо любови її нареченого й тому написала йому, щоби приїхав.

Про якийсь контакт із ОУН у Смордні, де батько Гнатківської був парохом, нема мови, бо Смордне опановане комуністичним елементом.

Зізнанням Ойнука не можна давати віри. Виключає, на-чеб Гнатківська була зв'язковим між Лебедем і Мацейком, зрештою розправа зовсім не

дала ніяких доказів.

Коли на хвилину допустити, що Лебедь дійсно організував замах у Варшаві, то навіть тоді нема ніяких доказів, що Гнатківська про те знала. Її зв'язок із Лебедем має чисто особистий підклад. Любовні листи Гнатківська спалила; вдячний любовний лист, писаний по польськи, який мусів Лебедь мати з собою під час арештування, фігурує в акті обвинувачення. Гнатківська дізналася з часописів про арештування Скиби й могла втікати, тим більше, що Смордне лежить недалеко границі. Це теж доказ, що вона не почувається до вини.

Рак.

Обвинувачення спирається виключно на зізнаннях Малюці. Існують іще зізнання Зарицької й Свенціцької, які згідно зізнали, що Рак не знав особисто Мацейка й не міг бути в Ясіно. Малюца намовляв Рака, який відказувався, говорячи, що не має часу. Якби Рак був членом ОУН, то не міг би відказуватися, тим більше, що Малюца був заступником Бандери, то є найбільшою фігурою в ОУН. Оборонець виключає, що Рак був у силі впродовж 5 годин перейти простір до кордону й назад. Рак приєднався до групи, де був Мацейко, з зовсім простих причин. Часто буває, що до гірської прогульки приєднують зовсім принагідні особи. Коли Мацейко не вернувся, це видавалося Ракові підозріле й про те сказав Свенціцькій й Зарицькій. Рак не міг знати, що переправджує вбивника міністра.

Рак був визначним спортсменом. Закладав філії У. С. С. Поліція обсерувала його впродовж трьох літ і нічого підозрілого не знайшла. Зізнання Малюці неправдиві. Малюца не любить Рака й хоча припяти йому приналежність до ОУН. Горничий відкидав своє зізнання. "Мортек" це ніякий псевдонім, бо змалку так кликали Рака всі вдома й знайоми.

Дуже примарний цей процес — заявляє оборонець. Отсе Мигаль, з якого грудий вивирається страшний акт обвинувачення себе. Другий — це

слова "у Києві, Ческословенська самостатність" в одному містечку Франції. Автім і чехи і словаки мали вже здавна багату свою часописів за границю, зокрема в Америці. Всі вони заявили за акцію Масарика.

Нарешті, коли Бенеші загрозили арештування, а щонайменше убрання в мундур, висилка на фронт, то і він 1. вересня 1915 р. утік до Швейцарії.

У вересні 1915 р. виїхав Масарик до Парижа і там він, Бенеш і словак д-р Мілян Штефанік оснували "Національну Радку чеських країв", котрої секретарем зїстав д-р Бенеш.

В жовтні 1915 р. виголосив Масарик у Кінгс Каледж у Лондоні свій славний виступ, "про мали народи в європейській кризі". Він виказав на підставі етнографічної мапи Європи, що Європа має два рази більше національностей ніж держава, і що ті держави є національно мішані. "17 народів — говорив він — є державно самостійними, а лише сім з 28 держав обіймають тільки одну націю. Звичайно пануючий наріз має чисельну більшість у державі. Але є і так, що в державі панує меншість, ось як німці в Австрії, або мадяри на Угорщині". А звертаючись до справи веденої власне війни, каже Масарик, що коли та криза війна має мати який

Малюца. Навч індійський брамін, одностайним голосом сповідається, і наче вогними шупальцями стягає жертву за жертвою. Розумів би я його, однак те добро народу й добро молоді, про яке говорять, — спізнене й непотрібне. Інші постаті свідків у цьому процесі теж примарні.

Полемізуючи з прок. Рудницьким, каже оборонець: "Цей процес мусів стати політичним, і тому жаль мені, що прокуратор, який стільки благородних слів сказав, прогнісав польськомовного громадянству терористичну організацію. Леон Васілевський, на якого покликувався прокуратор, кажучи, що український наріз незлібний творити державу, цей самий Васілевський зовсім іншої думки про українців".

Оборонець просить звільнити Підгайного зїд заміту 225 арт. і 27, бо за 93 і 97 арт. відповідало у Львові.

Щодо Лебедя, просить оборонець теж звільнити його з арт. 225, а за 93 і 97 арт. відповість у Львові.

Гнатківську й Рака просить звільнити з усіх закинутих їм провин.

Вкінці апелює оборонець, щоб суд не причинився до судової помилки.

ПРОМОВА МИГАЛЯ.

Після промови д-ра Ганкевича ухвалив предсидник голос підсудним Малюці й Мигалюві, що не мають оборонців. Малюца зрікся слова, зате Мигаль виголосив промову, що тривала три години.

Мигаль зазначив на вступі, що йому байдужий вислід теперішньої розправи, бо у Львові відповідало за інші справи, що за них грозить йому куди більша кара. Він має застереження щодо вини з арт. 148 к. к. Навязуючи контакт Малюці з Мацейком, не знав, чи Мацейко хоче тікати; не знав тоді, чи Мацейко — це вбивник міністра. Поміг Мацейкові як членові ОУН.

Описав застерігається Мигаль, начеб він хотів себе боронити.

Заявляє, що в ОУН працював для волі й незалежності України. Це була ціль і мрія його життя. ОУН зробила кілька помилок, які вплинули на те, що він заломився.

Потім вертається підсудний спогадом у дитячі літа, коли то в день 1. листопада 1918 р. в Снятині виписала вчителька на таблиці слова: "Україна воскресла!", а він сам під диктат учителями написав: "Ми,

змиел, то може ним бути лише заповнення домагає малих, повновелених народів.

Чеська загранична "Національна Рада" виступила 14 листопада 1915 р. з першою своєю відозвою. У ній сказано між іншим:

"Теперішня світова війна загострила протирівства між чеським народом і Австро-Угорщиною; та війна розпочалася без ухвали парламенту. Всі держави предложили справу війни до вирішення своїм парламентам, лише віденський уряд побоявся вислухати думки своїх народів, бо знав, що більшість їх заявлять проти війни. Перейб братовбивчої війни і безоглядне насильство збоку Відня примушує нас домагається самостійності, без огляду на Австро-Угорщину".

За посередництвом Штефаніка, що мав широкі зносини в Парижі, Масарик був 3. лютого 1916 р. прийнятий французьким міністром-президентом, що був рівночасно і міністром справ заграничних, Арістідом Бріаном. Він предложив йому мапу Європи та доказав, що головною умовою ослаблення Німеччини, отже й забезпечення від неї Франції, може бути лише розділ Австрії на її природні й історичні частини. (Далі буде).

КАСОВИЙ ЗВІТ ОБ'ЄДНАННЯ

(За січень 1936).

I. Прихід:

З перенесення \$ 103.60
Прихід у січні 2,526.15

Разом

\$2,629.75

II. Розхід:

а) Висилка до краю:
1) Визвольна боротьба \$1,000.00
2) Рідна Школа 800.00
3) Засудженим у варшавським процесі 250.00
4) Бідній рідні засуджених у Варшаві 120.00
5) Інваліди 200.00
6) Політичні в'язні 50.00
7) Письменники 38.00
8) "Провіта" у Львові 25.00
9) Лемківщина 25.00
10) Кошти телеграфічної і звичайної висилки та листів 15.35 \$2,523.35
б) Кошти вдержання канцелярії 25.00
в) Кошти звороту за залізничний тикет урядникові на засідання 6.48

Разом

\$2,554.83

III. Зіставлення:

Загальний прихід \$2,629.75
Розхід 2,554.83

Остається в касі Об'єднання з кінцем січня 1936 р. 74.92

Об'єднання Укр. Організацій в Америці.

українські діти, завсіди всім серцем любитимемо рідний край".

Оті слова — каже Мигаль — це моє "Вірую" й легітиміція. Ці слова я все тямив, а забув на них лиш раз, а саме: в січні, лютім й березні 1935 р., коли душевно заломився. Це заломання було вислідом убиства Бачинського і дир. Бабія, як теж вислід відношення українського громадянства до тих "учинків". Підсудний мав постійно сумніви, чи Бачинський згинув слушно, чи ні. Те саме дотичило дир. Бабія. "Волі" би бути вбивником міністра, ніж Бачинського, — заявляє Мигаль — бо до сьогодні переслідую мене непевністі, чи Бачинський був конфідентом, чи ні. Стріляючи в Бачинського, й був певний, що стріляю в конфідента". Сьогодні знає, що Бачинський згинув неповинно.

Щодо Сенькова, то намову тієї людини до вбивства Бачинського вважає Мигаль жорстокістю.

Обвинувачений визнає, чому зложив у свідстві обтяжучі зізнання. В ОУН був лиш техніком. Знав, що варшавський замах виконала ОУН. Коли після замаху на міністра прийшло доручення вбити Бабія й побити посла Матчака, він деякий час вагався, аж врешті виконав приказ. Тоді українська опінія віднеслася до ОУН ворожо. Мигаль розмовляв з автором статті в "Ділі", який писав, що членів ОУН треба випалювати білим залізом. Тоді наступив конфлікт між ним і верхівкою ОУН.

Похорон дир. Бабія й промова єпископа Бучка зробили на Мигалья сильне враження. Щодо терору, то Мигаль вважає його потрібним, однак він мусить бути обдуманий. Убивство Бабія вважає необхідним актом, самовбивчим стрілом у грудь ОУН. Це вбивство є переломовим моментом у світогляді обвинуваченого. Він усвідомив собі, що не завжди слід приміювати терор. Завіщо стріляли в дир. Рабія, обвинувачений не знав, так, як і безпосередній учасник, Кар. Вкінці потверджує Мигаль свої зізнання, зложені 14 червня, і своє застереження щодо тактики ОУН, і говорить, що бути може, що саме добро ОУН спонукало його зложити такі зізнання. В організації працював, вложивши в працю всю душу й відданість. Так було до 14. червня 1934. Від того дня до 12. серпня вагався, а від 12. серпня хотів навіть протиділати ОУН.

На цьому Мигаль закінчив свою оборону. Предсидник перервав розправу до 10. січня.

ПЕРЕД ПРИСУДОМ.

Всі сподівалися, що прокуратор Желенський відповідало адвокатам, а знов адвокати прокураторові й розправа протягнеться до суботи. Тимчасом сталося інакше, як загально передбачували. Прокуратор не говорив, підсудні хотіли говорити, але по українськи, і п'ятихвилю (10. січня) розправа тривала всього 15 минут.

7 — 5.

З 12 підсудних тільки для 5 присуд у варшавському процесі — децидуєчий. Це: Карпинець, Климишин, Гнатківська, Рак і Чорний. Інших 7 підсудних, а саме: Бандеру, Лебедя, Мигалья, Малюцу, Зарицьку, Підгайного і Качмарського судитимуть вдруге у львівському процесі.

Цей процес буде відбуватися у Львові перед судом присяглих. Речення процесу ще нема. На всякий випадок зачнется він найпізніше в березні ц. р.

ПРИСУД У ВАРШАВСЬКОМУ ПРОЦЕСІ.

173 роки вазинці.

Розправа зачалася в понеділок (13. січня) в год. 12:10. Вже перед тією годиною судова сая і денникарські лавки виповнилися шчерть. Оборонці в комплекті. Впровадили підсудних. На їх ликах їх звичайний вираз, хоч саме незбаром вирішиться їх доля.

Суд приступив до читання сентенції вердикту. У висліді проголошено присуд, який звучить:

- 1) Степана Бандеру на до смертну вазинцю.
- 2) Миколу Лебедя на до смертну вазинцю.
- 3) Дарію Гнатківську на 15 літ вазинці.
- 4) Ярослава Карпинця на до смертну вазинцю.
- 5) Миколу Климишина на до смертну вазинцю.
- 6) Богдана Підгайного на до смертну вазинцю.
- 7) Івана Малюцу на 12 літ вазинці.
- 8) Евгена Качмарського на 12 літ вазинці.
- 9) Романа Мигалья на 12 літ вазинці.
- 10) Катерину Зарицьку на 8 літ вазинці.
- 11) Ярослава Рака на 7 літ вазинці.
- 12) Якова Чорний на 7 літ вазинці.

Оборона внесла апеляцію. (Кінець).

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО
В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО
НАРОДНОГО СОЮЗА.

Лев Ясінчук.

ЗАБОРОЛО ПРОТИ ВІНАРОДОВЛЕННЯ

Український народ не сміє дати не то загинути, але навіть ослабнути державницькій традиції, що так живо проявилася в недавніх визвольних змаганнях. Національні традиції впоє молоді головною школою. На українських землях у Польщі ця школа не українська.

Ясно, що в таких умовах треба нам ратувати українську душу. Мусимо мати на пам'яті, що ані маса торговля, ані сільський промисел, ані високі чини не дають нам спромоги осягнути наші ідеали, якби ми не залишили молоді з любов'ю до рідної землі, з охотою стати завжди в її обороні.

Для переведення цих ідей на широкому ґрунті об'єднання; треба освітлення, освіти, знання власної землі; вартості народу, що на ній; свідомості того права народу, що на своїй землі було, є і має бути; треба витворити можливості, щоб якнайбільше число одиниць народу могло користатися зі світової культури й дати в неї свій вклад; витворювати економічні умовини буття нації; вдержувати її здоров'я.

Плекання всіх цих чинників — у відношенні до старших — розділені поміж різними установами. Але розвиток нації має поступати безперервно. Тому всі ці засоби слід плекати й у відношенні до молоді вже від зарання. Цей обов'язок вложив український народ на Рідну Школу.

(Для ясності слід пригадати, що „Рідна Школа” це не школа, але інституція). Мета Рідної Школи — це молодь. Можна мати сентимент до цієї чи іншої установи; всеж таки здоровий розум наказує вириняти ту устанovu, що піднімається вихованням молоді, в даному випадку — Рідну Школу.

Якже розвивалася і що зробила Рідна Школа за минулий рік?

У грудні 1935 р. відбувся у Львові Загальний З'їзд делегатів Рідної Школи, на якому був проведений біланс праці, перешкод і вислідів за останній рік. І він наскрізь додатний. Прямо треба дивуватися. Та щоб тільки вислідити всі рідношкільні станиції та хочби найзагальніше представити їх діяльність, на це треба чимало місця. Колись Рідна Школа обмежувалася до самих шкіл, аразу, — гімназій, а згодом і народних, а то й фахових. Тепер сягнула Рідна Школа далі: від немовають до дитячих садків аж до дорослого юнака, в гуртках до росту Р. Ш. Ось список її шкіл: 46 вселюдних шкіл, 12 гімназій, 2 вчительські семінарії, 1 захоронярська семінарія, 10 фахових шкіл, а то торговельних, ремісничих, господарських, 5 бурс; для дітей з передшкільного віку 402 дитячі садки, 5 захоронків. Річного року курси в числі 33 заводували духові потреби й побажання 800 старших членів, даючи їм на тих курсах не тільки загальну освіту, але й фахову з якоїсь галузі та практичне знання (кошикарство, трикотарство, сільське господарство, куховарство і т. п.).

Велику увагу звернула Рідна Школа на доріст, на цю молоді, що вийшла зі школи, що у своїй бідності не знає, куди свою енергію спрямувати. А всеж вона незабаром перейде поміж старших і буде посягати по чини в народній кермі. Це їй і належить, наскільки викладе до цього потрібні здібності й охоту та заслужити на довіру. Де їй, набути знання, де обміняти свої односторонні думки, як не у власній організації, при боці Кружка Рідної Школи, під батьківським оком? І тому ті

гуртки доросту мають у нас велику майбутність, розуміється, наскільки... влада не стане наполегливо дорого. Минулого року вони гуртували вже близько 5,000 юнаків і гуртування поступає безупинно. Добра книжка, корисний вклад з рідної бувальщини й культури, лекція співу, розвага, розрухання тіла — це зміст тих гуртків. Це друга школа. Наскільки ліпша, що своя рідна і добровільна.

Сьогоднішнє життя не дозволяє на довгі проби здібностей людини. Наука і практика це коштовні річі, а молодість швидко проминає; нема часу на гаяння. Тому Рідна Школа має свою „Порадню для вибору звання”, що фаховими силами безплатно вказує молоді її будучий шлях. Це то Порадню є також бюро у вишукуванні праці та інформатором для всіх тих, що в якийнебудь спосіб хотять користатися з якоїсь науки. Минулого року дала Порадню 468 порад, а крім того обідала багато місцевостей з викладами, що мали на меті об'явити загальні з основними відомостями про вибір звання, про нахили людини, про вартість праці і т. п. При цій годі перевелися досліди над характером, вдачею й душею української дитини.

А яку прислугу роблять бурси Рідної Школи? В м. р. було їх тільки 5. Але їх потреба велетенська. Не буде бурс — то замкнемо в цих кризових часах загальний доступ сільських молоді до вищих шкіл і до ремесла. Таких бурс треба сьогодні в кожному місті, а вже особливо там, де є середні чи вищеступневі вселюдні школи Р. Ш.

Не прийдесть хіба вказувати, яку важну ролу в ширенні культури загальною, а власної зокрема мають бібліотеки. З бібліотек Рідної Школи, розкинутих не раз по недоступних присіках, користали м. р. 11,065 читачів, у цьому 7,833 молоді.

Одним словом — Рідна Школа гуртувала м. р. під своїм безпосереднім впливом 29,697 молоді, не числячи тих, що користали з бібліотек. Величаві свята молоді, що вже відбуваються не тільки по містах, але збірно в сільських місцевостях, підносять духа в народних масах і додають самій молоді віри в себе, у свою спроможність.

І все те осягнено не тими формальними 80,000 членами, але зусиллям цілого громадянства. Ті зусилля — що правда — нерівно розділені, не всі верстви беруть пропорційно на свою участь у ній і в піддержці Рідної Школи. Як не числитись тих, що з Рідної Школи користають, себто батьків дітей, що в найбільшому числі це селяни й робітники, то більший матеріальний тягар службовиків українських інституцій. Державного службовництва шораз менше й воно у великій частині розкинуте по цілій Польщі. Але це не вадить. На теж ми й розбудуємо своє самостійне життя у всіх напрямках, щоб не тільки творити власний промисел і торговлю, творити нові варстатні праці, привикати до самовистарчатності, але й щоб творити інституції й ту верству, що буде з ідейних підстав далі творити чи піддержувати шораз нові станиції національної розбудови.

Потішів.

1. Панок: Я радо купив би у вас цей дім, але він близько до онтої якоїсь фабрики.
2. Панок: Е, тим ви не журіться, бо це фабрика стрільного пороку і деда день може вилетіти в повітря.

КАСОВИЙ ЗВІТ У. Н. СОЮЗА за січень 1936 року.

ПРИХІД:

Число	Залаток	Висота	Залаток
1	346.03	175	157.81
3	107.61	176	250.02
4	111.28	177	94.46
5	183.01	178	97.47
6	36.45	179	252.30
7	242.10	180	24.06
8	220.80	181	136.75
10	132.41	182	158.10
11	201.67	183	32.73
12	83.70	184	12.57
13	138.79	187	38.56
14	54.06	188	50.31
15	9.10	189	11.18
16	18.21	190	29.48
17	96.12	191	121.73
18	35.71	192	111.05
19	137.01	193	132.55
20	10.51	194	34.66
21	253.04	195	55.78
22	126.63	196	47.86
23	49.58	197	44.10
24	40.65	198	60.51
25	90.74	199	10.97
26	171.28	200	155.87
27	38.49	201	38.55
28	58.03	202	33.10
29	102.31	204	564.78
30	173.65	205	20.42
31	67.77	206	423.69
32	133.54	207	84.31
33	32.13	208	22.58
34	120.59	209	44.25
35	6.29	210	169.93
36	22.33	211	48.46
37	132.42	212	101.24
38	100.74	213	38.29
39	241.61	214	26.16
40	112.98	215	35.56
41	21.58	216	403.76
42	33.36	217	282.72
43	160.34	218	116.17
44	126.83	219	179.93
45	172.97	220	562.95
46	238.69	221	26.26
47	34.00	222	371.78
48	67.39	223	84.52
49	48.06	225	134.12
50	20.06	227	162.94
51	161.66	228	333.82
52	55.59	229	29.50
53	116.81	230	65.85
54	92.29	231	35.55
55	26.18	232	151.74
56	50.55	233	137.52
57	179.66	234	173.49
58	143.33	235	224.99
59	146.81	236	128.06
60	46.53	237	290.45
61	34.24	238	64.72
62	29.52	239	371.78
63	154.37	241	84.52
64	298.79	242	134.12
65	100.97	243	162.94
66	260.26	244	333.82
67	122.76	245	29.50
68	182.95	246	65.85
69	25.71	247	35.55
70	63.15	248	151.74

